

पठतु संस्कृतम्
कोविदः

मार्च् २५, २०२३

पाठः ४

अङ्काः १००

1) अधो दत्तानां विग्रहवाक्यानां समस्तपदं समासनाम च लिखत । (२०)

a. पुत्रः च पौत्रः च अनयोः समाहारः

b. त्रयाणां भुवनानां समाहारः

c. लक्ष्मीः च सरस्वती च

d. त्रयाणां लोकानां समाहारः

e. ग्रामश्च नगरं च काननं च

f. नवानां रात्रीणां समाहारः

g. इन्द्रियाणि च मनश्च बुद्धिश्च

h. गौश्च व्याघ्रश्च अनयोः समाहारः

i. इन्द्रश्च अग्निश्च पशवश्च पक्षिणश्च

j. पञ्चानां वटानां समाहारः

2) अधो दत्तानां समस्तपदानां विग्रहवाक्यं समासनाम च लिखत । (२०)

- a. पञ्चगवम्
- b. हरिहरौ
- c. चतुर्युगम्
- d. मातापितरौ
- e. सप्ताहः
- f. शिवकेशवौ
- g. हेमन्तशिशिरवसन्ताः
- h. घटपटम्
- i. अहिनकुलम्
- j. दासीदासम्

3) णिजन्तरूपं लिखत (५)

a. लिखति	- लट्
b. पश्यति	- लृट्
c. करोति	- लङ्
d. चलति	- तव्यत्
e. जानाति	- तुमुन्
f. गायति	- क्त्वा
g. प्रणमति	- ल्यप्
h. पिबति	- अनीयर्
i. प्रविशति	- क्तवतु
j. ददाति	- क्त

4) आवरणे दत्तानां पदानां णिजन्तं रूपं लिखत । (५)

- a. मातामही दौहित्रं कथां _____ (शृ)
- b. मम सकाशे पुस्तकं नास्ति । त्वं मह्यं एकं
_____ । (दा)
- c. ह्यः आचार्यः किम् _____ ? (पठ्)
- d. वृक्षतः फलानि _____ वानरः अखादत् । (पत्)
- e. बालिका पाठं विस्मृतवती । अग्रजा तां पाठं
_____ । (स्मृ)
- f. रजकः गर्दभेन अधिकं भारं _____ । (वह्)
- g. माता शिशुं क्षीरं _____ । (पा)
- h. कैकेयी रामं वनम् _____ । (गम्)
- i. सः सेवकेन कार्यं _____ । (कृ)
- j. माता पुत्रं _____ प्रयत्नम् अकरोत् । (हस्)

5) एकपदेन उत्तरं लिखत (१०)

- a. ईश्वरः किमर्थं हिमालयं प्रति प्रेषयितुं सप्त-ऋषीन् स्मृतवान् ?
- b. गिरिराजः किमर्थं प्रमुदितः ?
- c. शिवपार्वत्योः विवाहे के ऋत्विजः ?
- d. विवाहानन्तरं वधूवरौ कं नमस्कृतवन्तौ ?
- e. पितामहस्य आशीर्वादवचनं किम् ?
- f. पीडया दुःखिताः इन्द्रादयः कं हरसमीपं प्रेषितवन्तः ?
- g. अग्निः केन ईश्वरस्य शय्यागृहं प्रविष्टवान् ?
- h. क्रुद्धः हरः स्वकीयं तेजः कुत्र निक्षिप्तवान् ?
- i. अग्निः केन पीडितः ?
- j. कुत्र कुमारस्य जन्म अभवत् ?

6) पदविवरणं (अन्त-लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि) लिखत । (५)

- a. गङ्गाप्रपातान्तविरूढशष्पम्
- b. मृगेन्द्रगामी
- c. आविवेश
- d. प्रसभोद्धृतारिः
- e. गौरिगुरोः

7) उत्तरं लिखत (२ + ३ = ५)

- a. द्वन्द्व-समासस्य विवरणं लिखत ।
- b. 'णिच् प्रत्ययः' उदाहरणसहितं वर्णयत ।

8) वाक्यं साधु / असाधु इति लिखत । (५)

- 'थेरीगाथा' सुभाषित-सङ्ग्रहः ।
- रघुनाथाभ्युदयः इति काव्यं रामभद्राम्बया रचितम् ।
- अग्निः हरतेजः शरवणे प्रक्षिप्तवान् ।
- 'स्त्रियः विज्ञाः' इति राजशेखरः वदति ।
- महापुरुषाः अस्माकं पापं तापं दैन्यं च घ्नन्ति ।

9) परस्परसम्बद्धान् मेलयत (५)

a. क्षमाराव्	वैद्यनाथप्रासादप्रशस्तिः
b. देवकुमारिका	मधुराविजयम्
c. तिरुमलाम्बा	कौमुदीमहोत्सवम्
d. गङ्गादेवी	वरदाम्बिकापरिणयः
e. विज्जिका	मीरालहरी

10) सूक्ते: अर्थ: लिखत । (२)

यान्ति न्यायप्रवृत्तस्य तिर्यञ्चोऽपि सहायताम् ।

11) सुभषितस्यपदविभागम्, अन्वयरचनां, तात्पर्यं च
लिखत । (३)

भीमं वनं भवति तस्य पुरं प्रधानं सर्वो जनः सुजनतामुपयाति
तस्य ।

कृत्स्ना च भूर्भवति सन्निधिरत्नपूर्णा यस्यास्ति पूर्वसुकृतं
विपुलं नरस्य ॥

12) श्लोकस्य पदविभागम्, अन्वयरचनां, तात्पर्यं च लिखत
एकस्य समस्तपदस्य विग्रहवाक्यं च लिखत ।(५)

ततो मृगेन्द्रस्य मृगेन्द्रगामी वधाय वध्यस्य शरं शरण्यः ।
जाताभिषङ्गो नृपतिर्निषङ्गात् उद्धर्तुमैच्छत् प्रसभोद्धृतारिः ॥

13) संस्न्दर्भं संस्कृतभाषया विवृणुत (३)

त्वं सर्वभक्षकः भव

14) अधोदत्त-ग्रन्थकारस्य परिचयं ४-५ वाक्यैः लिखत । (३)

रामभद्राम्बा

15) अधोदत्त-विषयमधिकृत्य ५-६ वाक्यैः लिखत । (४)

संस्कृतकवयित्रीः

कोविदः by Vanisri Ragupati